

Prædikenvejledning

Matt 17,1-9

I 1969 kom et hæfte med titlen: ”Kirken på vejen eller på balkonen?” Det havde undertitlen: ”Tolkninger af kirkens opgave i den moderne verden”. Hæftet indeholder en række foredrag med et ganske bestemt hovedsigte, nemlig at gøre det klart, at kirkens og dermed de kristnes plads ikke er på balkonen hævet over livet med andre mennesker – hævet over nøden og elendigheden i denne verden. Derimod er kirkens og de kristnes plads på vejen, hvor alle færdes og livet leves og hele tiden trues og ofte går i stykker.

Ganske få år tidligere havde domprovst Jørgen Bøgh udgivet en bog med titlen: ”Den invaliderede folkekirke”. Her møder vi et anliggende svarende til det ovenfor omtalte. Jørgen Bøgh skriver bl.a. sådan: ”Kirkens plads er ikke oppe på bjerget, hvor mennesker kun får svimmelhedsfornemmelser. Den er på sletten, hvor mennesker i al mulig uændelighed arbejder, sveder, elsker og synder.”

Ikke på bjerget, men på sletten betoner Jørgen Bøgh, og det er tydeligt, at udtryksformen er inspireret af den tekst, som vi almindeligvis kalder ”Forklarelsen” på bjerget”, og som findes bl.a. i Matt 17,1-9, og som er den tekst, der skal prædikes over sidste søndag efter Helligtrekonger.

Det ærinde, som de to publikationer er ude i, er ud fra den bibelske grundforståelse vigtigt, for det er på vejen og sletten, at den tjeneste øves, som kirkens Herre har udsendt mennesker til. Men er det samme ærinde, Matt 17,1-9 er ude i?

Det er åbenbart, at disciplene ikke var kommet på et ”forkert” sted, da de var kommet op på bjerget. Det fremgår allerede af, at det var Jesus, som førte dem derop. Disciplene var ikke flygtet derop for at komme væk fra livet på sletten. At de ikke var kommet et ”forkert” sted, fremgår også af det, som de oplevede. Derfor afspejler det heller ikke en misforståelse, når Peter kunne sige: ”Herre, det er godt, at vi er her.” Det var virkelig godt for disciplene at være på bjerget sammen med Herren.

Bjerget – her tilmed det høje bjerg – er det sted, hvor mennesker kommer Gud nær, eller måske bedre, hvor Gud kommer mennesker nær. Derop kalder han mennesker,

når han vil sige dem noget særligt. Det er ham, der er den handlende, og med angivelsen 'seks dage' er der også skabt forventning om, at han har noget særligt for (jf. skabelsesberetningen i 1 Mos 1 og fortællingen om Moses på Sinaj bjerg i 2 Mos 24). Og det særlige ligger frem for alt ordene, der lød fra skyen: "Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham."

Vidste disciplene da ikke i forvejen, hvem Jesus var? Peter havde dog – sådan fortæller evangelisten – på alles vegne bekendt: "Du er Kristus, den levende Guds søn!" Men det fremgår også af evangelierne, at det ikke var en erkendelse, de var kommet til af sig selv: "Det har kød og blod ikke åbenbaret dig, men min fader i himlene" (Matt 16,13-17). Kun Gud kan skænke mennesker den erkendelse, og kun han kan holde den fast for mennesker. På bjerget skulle disciplene bekræftes i troen på, at Jesus var Guds søn, og de skulle formanet til at høre ham og følge ham efter. De skulle så at sige op på bjerget for deres svage og anfægtede tros skyld. De var ikke kommet et "forkert" sted.

Men disciplene skulle ikke blive på bjerget. Dér, hvor dagens tekst slipper dem, er de på vej ned – ned på sletten, ned på vejen. Heraf kan vi drage den afgørende slutning, at det at være på bjerget og det at være på sletten ikke er et enten – eller. Det er lige omvendt et både – og. Livet på sletten kan kun leves ret af den, der også tages med op på bjerget, og det, der sker på bjerget, har livet på sletten for øje. Og det er ret forstået på bjerget, det begynder, for det er altid Gud, der begynder.

Denne uløselige sammenhæng mellem Guds handlen over for mennesker og menneskers liv med hinanden på sletten er der mangfoldige eksempler på i de bibelske skrifter. I de indikative udsagn vidnes der om Guds eller Jesu handlen over for og forhold til mennesker, og i de imperative eller formanende udsagn gælder det menneskers liv med hinanden på sletten. Som et enkelt eksempel blandt mangfoldige muligheder kan nævnes Luk 6,36, der kan omskrives på følgende måde: 'Jeres himmelske fader er barmhjertig. Vær barmhjertige'.

Og der er ikke bare en uløselig sammenhæng mellem det, der sker på bjerget, og livet på sletten. Der er også en helt uopgivelig rækkefølge. Gud handler som allerede nævnt først. Vi elsker, fordi han elskede os først (1 Joh 4,19). Det begynder på bjerget. Derfra skal vi ned på sletten.

Selv om det er i den laveste hytte og ikke på bjerget, Peter i salmen ”Kirken den er et gammelt hus” siger: ’Her er godt!’, er det alligevel tydeligt, at Grundtvig ser en parallel mellem det at være på forklarelsens bjerg og det at være i Guds hus. Den parallel kan føres videre, for ligesom disciplene ikke skulle blive på bjerget, men ned på sletten igen, sådan er det at være i Guds hus uløseligt forbundet med at blive sendt ud i verden igen. Evangeliet sender os ud for at tjene.

Før vi i 1992 fik en ny alterbog og dermed den nugældende autoriserede gudstjenesteordning, benyttedes mange steder ”Forslag til Alterbog”. Karakteristisk for den var bl.a. den såkaldte udgangslæsning umiddelbart forud for velsignelsen. Denne læsning havde ofte parænetisk karakter med sigte på livet i den verden, vi fra kirken går ud i. Vi fik så at sige nogle ord med på vejen ned ad bjerget – ned til livet på sletten.

Denne udgangslæsning var der stor modstand imod. Hovedbegrundelsen var, at man med en sådan læsning udhules evangeliet. Der tages noget tilbage af det evangelium, der tidligere i gudstjenesten har lydt. Men det sker jo i så fald igen og igen i de bibelske skrifter, hvor der netop er en uopgivelig sammenhæng mellem evangelium og parænese. Som disciplene fra bjerget blev taget med ned på sletten, sådan sendes vi fra kirken ud til livet udenfor.

På prædikestolen i Gylling kirke står der: ”Taler nogen, han tale som Guds ord.” De ord er taget fra 1. Petersbrev 4,10. De er formentlig valgt af den navnkundige præst Otto Møller, og de må også siges at være velvalgte. På bjerget og i Guds hus er det nemlig Guds ord, der skal lyde. Fra prædikestolen skal evangeliet forkyndes. I 1. Petersbrev står der imidlertid i umiddelbar forlængelse af de netop citerede ord, at den, der tjener, skal tjene med den kraft, Gud giver. Disse ord kunne med god ret have været anbragt over kirkens udgangsdør. Den, der skal ned på sletten og ud i verden for at tjene, skal gøre det med den kraft og den frimodighed, som evangeliet har givet ham. Med den hilsen og opmuntring sendes vi ud. Teksten fra 1. Pet 4 var i øvrigt en af udgangslæsningerne i ”Forslag til Alterbog”.

Der er ingen indskrift over udgangsdøren i Gylling kirke, men ved udgangen af Københavns Domkirke findes to gamle indsamlingsblokke. På den ene findes indskriften: ”Glemmer ikke at gøre vel!” (Hebr. 13,16) og på den anden: ”Kommer de fattige i hu!” (Gal. 2,10). Det er så at sige udgangslæsningerne efter gudstjenesten i Domkirken.

Mønsteret for sammenhængen mellem det, der sker i Guds hus, og livet i verden, er sådan forstået givet med beretningen om forklarelsen på bjerget.

Helge Kjær Nielsen